MODALITĂȚI DE REALIZARE A EDUCAȚIEI INTERCULTURALE ÎN ACTIVITĂȚILE CU PREȘCOLARII

Prof. Bancoș Loredana, G.P.P. ,, Otilia Cazimir ¨ Baia Mare, Județul Maramureș

Educația interculturală și-a făcut apariția pe agenda politică a Europei odată cu școlarizarea copiilor imigranților din societățile vest-europene. S-a conștientizat atunci pentru prima dată că existența unor grupuri provenite dintr-un fond cultural diferit de cel al populației majoritare poate constitui o provocare.

Educația interculturală este cea care susține integrarea socială a grupurilor minoritare în mod „pașnic¨ fără ca acestea să fie nevoite să renunțe la propria identitate. Orice grup socio-cultural poate contribui la îmbogățirea vieții comunitare prin schimbul de elemente identitare, prin dialog și implicare a tuturor membrilor comunității indiferent de cultura din care face parte.

Un prim factor al educației interculturale îl reprezintă politica educațională. Măsurile din domeniul educației, menite să pună în aplicare educația interculturală, trebuie să promoveze echitatea și respectul diversității, principiile drepturilor omului, educația în scopul prevenirii și combaterii rasismului, a xenofobiei, a discriminării de orice tip, a marginalizării și excluziunii sociale.

La granița dintre nivelul mediu al instituției școlare și cel micro, al gândirii elevului, se află unul din factorii cheie din aplicarea educației interculturale, și anume cadrul didactic. Rolul acestuia în internalizarea principiilor educației interculturale de către elevi este crucial.

Diversitatea culturală este o realitate necesară a fi fructificată și în mediul preșcolar. În învățământul preșcolar, familiarizarea majorității cu limba, cultura, tradițiile minorităților, revine educatoarelor. Ele trebuie să fie persoane deschise spre toți copiii, indiferent din ce familii provin aceștia din punct de vedere etnic, religios, social, etc. În atingerea obiectivelor propuse apelăm la metode specifice educației moderne bazate pe cooperare, comunicare, echitate.

Este bine ca toți copiii să vină în contact și să cunoască și aspecte legate de alte culturi, dar pentru o bună conviețuire, pentru a se preveni și evita conflictele interetnice și de altă natură este necesară implementarea educației interculturale încă de la grădiniță, prin promovarea toleranței, a bunei înțelegeri și egalității de șanse între membrii aceleiași comunități. În acest context sunt tot mai numeroase ocaziile de implementare și derulare a proiectelor, prin care grupuri de copii, dar și educatori se implică în acțiuni specifice, bine structurate, bazate pe principii pedagogice, temeinic studiate, elaborate și îndeajuns experimentate și aplicate în timp.

În realitatea zilnică din grădiniță, a principiilor interculturalității se poate porni de la o afirmație de bază: diferențele dintre copii, culturi și comportamentele lor sunt firești. Copiii sunt egali nu pentru că ar fi toți la fel, ci pentru că sunt diferiți. De aceea, ei nu trebuie să fie forțați să devină copii ale unui model predefinit din perspectiva unei optici dominate de stereotipuri și prejudecăți culturale, purtate de adulți. Cadrele didactice, bine intenționate, convinse pe drept că toți copiii sunt egali, ignoră diferențele dintre copii, stabilind perspectiva majoritară ca normă aplicabilă tuturor și fără negociere.

Sugestia de a aborda ,,noile educații¨ ca teme de studiu în învățământul preșcolar, ne determină să aducem în practică, la grupă proiecte și activități care să ducă în viitor la rezolvarea câte puțin din problemele lumii contemporane. Un obiectiv important al „noilor educații¨ constă în pregătirea copiilor pentru acceptarea diversității în cadrul unui grup. Recunoașterea și acceptarea diversității stau la baza democrației. Copilul nu

se naște cu predispoziția de a-i detesta pe cei diferiți, ci el preia din familie prejudecățile față de anumite grupuri. De aceea educatorii trebuie să încurajeze cooperarea, lucrul în perechi, cunoașterea și discutarea diverselor tradiții, obiceiuri, valori, etc. Deosebit de important considerăm că este găsirea unor modalități de schimbare a atitudinii părinților referitoare la unele aspecte ce le par deosebite sau le consideră neplăcute pentru copiii lor.

Preșcolarii nu posedă informații suficiente referitoare la apartenența etnică și socială, religie, naționalitate, rasă, limbă, etc., dar ceea ce știu ei se concretizează în comportamentul lor prin a-l respinge pe copilul care este ,,altfel¨ decât ei. Pentru a-i informa în acest sens am urmărit, în primul rând, ca prin diferite activităţi să-i familiarizez cu viaţa copiilor din alte ţări. Prin intermediul revistelor, planșelor, albumelor, al emisiunilor TV copiii au recunoscut diversitatea oamenilor (de culoare, aspect), în general. Povestindu-le și relatându-le întâmplări, preocupări ale copiilor și adulţilor din ţara noastră și din alte ţări, au putut trage concluzia că mai mult ne asemănăm unii cu alţii decât ne deosebim. Deci în fiecare ţară copiii au aceleași preocupări:, se joacă, dansează, cântă, desenează, chiar dacă după aspectul fizic, ei par diferiți.

Activitățile din grădiniță, curriculare și extracurriculare, pot realiza sarcinile educației interculturale prin programarea temelor despre familie, meserii, obiceiuri, tradiții, prietenie, marcarea evenimentelor. În activitățile de acest gen atât din curriculum cât și exracurriculare, trebuiesc consultați și cerut sprijinul sau susținerea/colaborarea familiei celor implicați, pentru a asigura climatul de colaborare, de oportunitate reciprocă, de schimb comun de idei și participare în acțiune concret.

Întâlnirea de dimineață este o activitate plăcută copiilor și un bun prilej pentru aceștia să-și povestească întâmplări, să se cunoască. Fiecare început de zi din programul cu copiii poate fi realizat sub forma unui joc plăcut, cu implicare activă și voluntară a copiilor în scopul socializării acestora prin povestirea modului în care și-au petrecut ziua precedentă, jocuri de salut sau complimente hazlii, relatarea faptelor și evenimentelor familiale ce le-au stârnit hazul ori interesul. Întâlnirea de dimineață este un prilej deosebit ca preșcolarii să se vadă cu bucurie, să se accepte unii pe alții așa cum sunt, să se respecte, să fie toleranți cu cei care sunt altfel, adică să cunoască și să accepte alteritatea.

Activitățile alese și jocurile liber creative desfășurate pe arii de stimulare, cu o diversitate de materiale dau posibilitatea copiilor să-și promoveze diversitatea culturală pregătind mâncăruri specifice, colectând obiecte de artizanat etc.

Activitățile extracurriculare ne dau posibilitatea ca într-o atmosferă destinsă, uneori chiar festivă fiecare să se manifeste liber, cum simte el imboldul și astfel oferă alte prilejuri de a se cunoaște copiii între ei.

Serbările sunt cel mai plăcut mod pentru copii de a arăta ce știu și cine sunt. Copiii de diverse etnii vor putea să prezinte poezii, cântece, dansuri pe care le cunosc din familie. Nu numai copiii din grupă vor fi încântați să vadă și altceva decât sunt obișnuiți, ci și părinții copiilor minoritari. În felul acesta majoritatea face primul pas, se deschide spre cei care sunt altfel, vorbesc altfel, iar minoritarii nu sunt insensibili la manifestările pozitive ale majorității.

Prezentarea trecutului, folclorului, normelor morale, din structura grupurilor diverse nu poate aduce decât recunoaștere și bucurie pentru cei care se dezvăluie cu ce le aparține și îmbogățirea spirituală a celor care primesc cunoștințe din partea semenilor.

Sărbătorirea comună, la date diferite, a acelorași evenimente (Crăciun și Paște la ortodocși și catolici, Ramadam la evrei, Gurbane la rromi, alte sărbători etnice) pentru cei care conviețuiesc în același teritoriu geografic, apropie oamenii, alungă barierele convenționale și cultivă buna înțelegere, toleranța, stabilesc chiar prietenii sau noi punți de colaborare cu semenii.

În grădiniță remarcăm un curriculum flexibil și deschis care pornește de la nevoile și cerințele educaționale ale copiilor reali, nu imaginari, de la particularitățile și caracteristicile personale ale copiilor,

pentru a le spijini dezvoltarea adecvată. Grădinița își poate îndeplini sarcinile de lucru numai în parteneriat cu familia și comunitatea. Modelele diferite de personalitate și cultură ale copiilor și familiei din care provin sunt de natură a determina educatoarea să acorde sprijin adecvat fiecăruia, necesar ca acesta să aibă șanse egale pentru dezvoltarea sa ulterioară. Copiii sunt diferiți, capacitățile lor sunt diferite, dar grupul de la grădiniță, în care activează, trebuie să le asigure un loc, un rol, o valoare, fiecăruia prin participarea tuturor copiilor la programul educativ. Acest lucru se poate realiza dacă abordăm cu toleranță toată diversitatea cu care oamenii se prezintă atunci când socializează cu grupul, trebuie să considerăm că fiecare copil are valoare, este unic și că fiecare poate învăța.

BIBLIOGRAFIE:

Cozma, Teodor – 2001, „O nouă provocare pentru educație: interculturalitatea¨, Editura Polirom, Iași;

Cucoș, Constantin - „Educația. Dimensiuni culturale și interculturale¨, Editura Polirom, Iași

Vrășmaș, Ecaterina - 1999 „Educația copilului preșcolar¨, Editura ProHumanitas, București

Vrășmaș, Traian – 2001 „Învățământul integrat și/sau incluziv¨, Editura Aramis, București